

Pridobivanje dokazov - Bolgarija

KAZALO

- 1 Dokazno breme
 - 1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?
 - 1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?
 - 1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?
- 2 Pridobivanje dokazov
 - 2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?
 - 2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?
 - 2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?
 - 2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?
 - 2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?
 - 2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?
 - 2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?
 - 2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?
 - 2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?
 - 2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?
 - 2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?
 - 2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?
- 3 Ocenjevanje dokazov
 - 3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?
 - 3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Da bi sodišče priznalo trditev stranke v postopku, jo mora stranka, ki se nanjo sklicuje, dokazati s katerim koli dopustnim dokaznim sredstvom, predvidenim z zakonom. To pomeni, da obstaja vrsta različnih procesnih dejanj, razvrščenih v kategorije glede na stopnjo sodnega postopka.

Člen 153 zakonika o civilnem postopku (GPK) zahteva, da se vsa sporna dejstva, pomembna za odločanje o sporu, in povezave med njimi dokažejo, člen 154 GPK pa zahteva, da vsaka stranka dokaže dejstva, na katerih temeljijo njene trditve in ugovori.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

V skladu z veljavno nacionalno zakonodajo so dejstva, ki so bila v skladu z zakonom ugotovljena na podlagi pravne domneve, izvzeta iz dokaznega bremena. Dokazi, ki se predložijo kot dokaz, da določena pravna domneva ni veljavna, so dopustni v vseh primerih, razen če je to prepovedano z zakonom (člen 154(2) GPK).

Poleg tega se izvetje iz dokaznega bremena uporablja za dejstva, ki so domnevno znana javnosti in sodišču po uradni dolžnosti, o čemer mora sodišče obvestiti stranki (člen 155 GPK).

V zvezi s tem mora sodišče ob začetku postopka sestaviti seznam dejstev, ki jih je treba dokazati, pri čemer navede stranke, ki jih morajo dokazati in ki nosijo dokazno breme. Sodišče odloča tudi o dokaznih predlogih, ki jih vložijo stranke, ter sprejme dokaze, ki so ustrezni, dopustni in potrebni (člen 146 GPK).

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Dejstva, na katera se stranke sklicujejo v podporo svojim trditvam, morajo biti utemeljena z ustreznimi dokaznimi sredstvi, predpisanimi z zakonom. Sodišče mora proučiti vse posamezne dokaze, da bi določilo njihovo težo v zadevi (tj. razlika med uradnim in zasebnim dokumentom).

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

Dokazi v tožbi se pridobijo na podlagi pisne vloge ustrezne stranke ali ustnega predloga na obravnavi v skladu s pravili o uporabi načela prostega razpolaganja.

Ko sodišče ugotovi, da so določeni dokazi pomembni za spor, lahko na lastno pobudo odredi, da se pridobijo dokazi.

Stranka v dokaznem predlogu navede dejstva in dokazna sredstva, s katerimi bo navedena dejstva utemeljila.

Stranka mora v vlogi za dovoljenje za zaslišanje prič navesti vprašanja, ki bodo postavljena priči, polno ime in naslov priče ter datum, na katerega stranka želi, da je priča povabljen.

Vloga za postavitve vprašanj nasprotni stranki mora vsebovati vprašanja, na katera bo morala odgovoriti stranka.

V vlogi za sprejem izvedenskega pričanja morajo biti navedeni področje posebnega strokovnega znanja, predmet strokovnega mnenja in naloga izvedenca.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Kadar sodišče odobri dokazni predlog, izda sklep, s katerim določi rok za pridobivanje dokazov. Ta rok začne teči na dan sodne obravnave, na kateri je bil določen, tudi za stranko, ki ni nastopila na sodišču, čeprav je bila ustrezno povabljen.

V skladu s členoma 131(1) in 127(2) GPK morata stranki navesti dokaze in konkretne okoliščine, utemeljene s temi dokazi, ter predložiti vse pisne dokaze, ki so jima na voljo ob vložitvi vloge in ob prejemu duplike toženca.

V skladu s členom 158 GPK lahko sodišče določi rok za zbiranje dokazov, če je zbiranje nekaterih elementov dokazov dvomljivo ali predstavlja poseben izziv, in nadaljuje obravnavo zadeve brez zadevnih dokazov, če se ti ne predložijo v določenem roku. Dokazi se lahko pridobijo pozneje v postopku, če to v njem povzroči nerazumne zamude.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Sodišče lahko s posebnim sklepom zavrne vloge za pridobivanje dokazov, če dejstva, ki jih želi stranka dokazati, niso relevantna za zadevo in če vloge za pridobivanje dokazov niso bile vložene pravočasno. Kadar stranka zahteva, da se za ugotovitev dejstev zasliši več prič, lahko sodišče dovoli samo nekaj predlaganih prič. Če se sporno dejstvo ne ugotovi, se pokličejo druge priče (člen 159 GPK).

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Zakonik o civilnem postopku določa naslednja dokazna sredstva:

- izjave prič, ki jih urejajo določbe členov 163 do 174;

- pojasnila strank:
 - priznavanje določenega dejstva;
 - kot odgovor na posebna vprašanja;
 - izjave strank urejajo določbe členov 175 do 177 GPK;
- pisne dokaze, ki jih urejajo določbe členov 178 do 194 GPK:
 - uradni dokumenti;
 - zasebni dokumenti.

Pisne dokaze lahko predložita obe stranki, lahko pa jih tudi zahteva sodišče. Pisni dokazi se lahko predložijo na papirju ali v elektronski obliki. V slednjem primeru lahko sodišče poleg natisnjene dokumenta zahteva, da se ta predloži tudi v elektronski obliki. Če stranka predloži kopijo dokumenta, se lahko od nje zahteva, da predloži tudi izvirnik dokumenta (člen 183 GPK).

Dokumenti se običajno predložijo v bolgarščini. Kadar se predložijo v tujem jeziku, jim je treba priložiti točen prevod v bolgarščino, ki ga je potrdila stranka.

Člen 187 GPK določa, da če lahko sodišče brez težav pridobi tiskano gradivo, je dovolj navesti mesto, na katerem je gradivo objavljeno.

Sodišče lahko odredi, da nekatere pisne dokaze zagotovijo stranke ali tretje osebe, ki niso udeležene v zadevi. V skladu s členoma 190 in 192 GPK lahko vsaka stranka to zahteva od sodišča, sodišče pa svojo odločitev sprejme na podlagi vseh dokazov, ki so mu na voljo. Za pridobitev pisnih dokazov zunanjih strank je treba sodišču predložiti posebno pisno vlogo. Zadevni tretji osebi se da na voljo kopija vloge.

Čeprav sta stranki pravno zavezani, da predložita dokaze, lahko to zavrneta, če se dokument nanaša na njuno osebno življenje ali osebno življenje njunega družinskega člana ali če bi bili zaradi predložitve dokazov osramočeni ali izpostavljeni kazenskemu pregonu. V tem primeru lahko sodišče stranki odredi, naj predloži izpiske iz dokumenta, če so izpolnjeni določeni pogoji.

V skladu z nacionalno zakonodajo lahko stranki izpodbijata verodostojnost pisnega dokumenta, ki ga je predložila nasprotna stranka, vendar morata to storiti do prejema odgovora na njuno predložitve. Če se dokument predloži na obravnavi, ga je treba izpodbijati pred koncem obravnave. Če želi nasprotna stranka uporabiti izpodbijani dokument, sodišče odredi presojo njegove verodostojnosti. Dokazno breme nosi stranka, ki izpodbija verodostojnost dokumenta. Če na izpodbijanem dokumentu ni podpisa stranke, ki izpodbija njegovo verodostojnost, dokazno breme nosi stranka, ki je dokument predložila. Po preiskavi za ugotovitev verodostojnosti izpodbijanega dokumenta sodišče odloči, ali je dokument verodostojen ali ne. Sodišče lahko to odločitev vključi v svojo sodbo v zadevi (člena 193 in 194 GPK).

- Pravila o izvedencih so določena v členih 195 do 203 GPK.

Izvedenci se imenujejo na zahtevo strank ali pa jih sodišče imenuje na lastno pobudo. Izvedenci svoja poročila predložijo najmanj en teden pred predvidenim datumom obravnave, na kateri je treba poročilo sprejeti.

Če se ugotovitev izvedenca izpodbija, lahko sodišče imenuje enega ali več drugih izvedencev. Sodišče lahko izvedenca tudi prosi, naj pregleda svoje mnenje o zadevi ali predloži drugo mnenje.

- Pravila o vizualnih ogledih in izdaji potrdil so določena v členih 204 do 206 GPK.

Sodišče lahko na zahtevo strank ali po lastni presoji odredi, da se premično ali nepremično premoženje vizualno pregleda ali da se osebi potrdilo izda ob sodelovanju prič in izvedencev, ki jih imenuje sodišče, ali brez njihovega sodelovanja.

Vizualni ogledi in izdajanje potrdil so metode za zbiranje in preverjanje dokazov. So v pristojnosti celotnega sodišča, njihova izvedba pa se lahko prenese na člana sodišča ali drugo sodišče.

Sodišče stranki uradno obvesti o datumu in kraju vizualnega ogleda. Pripravi se zapisnik o vizualnem ogledu, v katerem so navedene ugotovitve na podlagi ogleda, pojasnila izvedencev in izjave prič, s katerimi so bili na kraju samem opravljeni razgovori.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Dokazi se od prič pridobijo z razgovori s pričami. Izjave prič, predložene v pisni obliki, so nedopustne. Ugotovitve izvedenca se predložijo v pisni obliki najmanj en teden pred predvidenim datumom obravnave, nato pa se obravnavajo na sodišču in sprejmejo kot dokazi. Sodišče in stranke lahko izvedencem postavljajo vprašanja.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Nacionalno procesno pravo nekaterim vrstam dokazov ne pripisuje večje teže kot drugim. Dokazi se obravnavajo posamično in v celoti, kakršni so bili na dan presoje dokazanih dejstev, ki določajo pravno podlago tožbe.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

V nekaterih primerih, izrecno določenih z zakonom, na primer pri potrjevanju pravnih poslov, za katere se zahteva pisni akt, so dovoljeni le pisni dokazi. Izjave prič so nedopustne v naslednjih primerih: izpodbijanje vsebine uradnega dokumenta; ugotavljanje okoliščin, v katerih je treba dokaze predložiti v obliki pisnega akta; potrditev pogodb v vrednosti nad 5 000 BGN, razen če je bila pogodba sklenjena med zakoncema, neposrednimi predniki ali potomci, sorodniki v krvnem sorodstvu do četrtega kolena ali sorodniki v svaštvu do vključno drugega kolena; poravnava denarnih obveznosti, določenih s pisno odločbo; potrditev pisnih sporazumov, katerih stranka je stranka v sodnem postopku, ki je zaprosila za sprejem priče, ali sprememba ali razveljavitev takih sporazumov; izpodbijanje vsebine zasebnega dokumenta, ki ga je predložila stranka.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Nihče ne sme zavrniti pričanja, razen če ni tega izrecno oproščen z zakonom.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Poleg odvetnikov strank ali mediatorjev v sporu lahko pričanje zavrnejo naslednje osebe: neposredni predniki ali potomci strank, njihovi bratje ali sestre, sorodniki v svaštvu v prvem kolenu, zakonci, bivši zakonci ali izvenzakonski partnerji (člen 166 GPK). Sodišče oceni izpovedbe prič ob upoštevanju vseh drugih informacij, ki so v zadevi na voljo, in vseh morebitnih osebnih interesov priče v zadevi.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

V skladu s členom 163 GPK morajo priče nastopiti na sodišču in pričati. Če ima priča utemeljene razloge, zaradi katerih noče pričati ali odgovarjati na nekatera vprašanja, mora te razloge pred obravnavo, na kateri naj bi pričala, predložiti sodišču v pisni obliki, pri čemer mora zagotoviti potrebne dokaze (člen 167 GPK). Če priča ne upošteva sodnega poziva in ne nastopi na sodišču, se ji naloži denarna kazen, sodišče pa lahko odredi tudi, da pričo na sodišče privede sodna policija.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Dokazi se lahko pridobijo od vseh strank, razen tistih iz točke 6B, tudi če so nesposobne ali imajo interes glede izida spora. Sodišče oceni izpovedbe priče, pri čemer upošteva njeno nezmožnost ali osebne interese.

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Priče se sprejmejo na zahtevo strank ali pa jih sodišče sprejme na lastno pobudo. Vabilo priči se vroči na naslovu, ki ga zagotovi stranka, ki želi pričo povabiti. Če je naslov napačen, sodišče določi rok, do katerega mora zadevna stranka navesti nov naslov.

Vsaka priča, ki je bila ustrezno povabljena in nastopi na sodišču, se zasliši ločeno v prisotnosti strank. Priča se lahko zasliši večkrat. Sodišče oceni izpovedbe priče ob upoštevanju vseh drugih dokazov, zbranih v zadevi. V skladu s členom 170 GPK pričo pred zaslišanjem seznanijo z odgovornostjo glede krive izpovedbe in zabeleži njene osebne podatke. Sodišče lahko pričo zasliši pred predvidenim datumom obravnave ali zaslihanje opravi zunaj sodišča, če ima utemeljen razlog za to. Stranki sta pozvani k udeležbi na zaslišanju. V zakoniku o civilnem postopku ni določb o zaslišanju prič prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi. Če je treba dokaze zbrati v drugem sodnem okraju, lahko sodišče to nalogo prenese na lokalno okrajno sodišče (*rayonen sad*) (člen 25 GPK).

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Dokazi, ki so bili pridobljeni nezakonito ali za katere je bilo po izpodbijanju v skladu s postopkom za izpodbijanje pisnih dokumentov ugotovljeno, da so lažni, se pri obravnavi zadeve ne upoštevajo. Taki dokazi se lahko izključijo iz zadeve. Isti postopek se uporablja za predložene dokaze, za katere se ugotovi, da niso pomembni za spor.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Izjava stranke se lahko sprejme kot dokaz, če jo stranka da v skladu s postopkom iz člena 176 GPK, tj. če je sodišče od stranke zahtevalo, naj se osebno zgleda in zagotovi pojasnila v zvezi z okoliščinami zadeve.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 11/02/2020